

Навчальна програма
з предмета «Українська мова»
до підручника «Українська мова та читання: підруч. для 3 класу
для закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 1»,
створеного відповідно до Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти,
розробленої авторським колективом під керівництвом О. Я. Савченко

№	Змістова лінія	Очікувані результати	Індекс очікуваного результату в ТОП	Тема/проблема/проект/блок	Навчальна діяльність (види навчальної діяльності)
	Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»	<i>визначає</i> в тексті зачин, основну частину і кінцівку; <i>розпізнає</i> текст-розповідь, опис, міркування, есе; <i>розрізняє</i> за характерними ознаками художні, науково-популярні та ділові тексти; <i>визначає</i> тему і мету тексту; <i>добирає</i> заголовок відповідно до теми тексту; <i>складає</i> план тексту;	[3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 2.2], [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1]	Текст (12 годин) Дослідження будови тексту. Розрізнення різних типів і стилів текстів (художні, науково-популярні, ділові). Визначення теми і мети тексту. Складання плану тексту	Галузеві: Звуковий аналіз Звуко-буквений аналіз Словникова робота Морфологічний аналіз Глумачення значення

		<p><i>дотримується</i> абзаців у оформленні текстів на письмі; <i>використовує</i> для зв'язку речень у тексті займенники, прислівники, близькі за значенням слова;</p>	<p>[3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.2]</p>		<p>слова</p> <p>Передбачені у підручнику: Самостійна робота Дослідницька діяльність Ігрова діяльність Творча діяльність Мовленнєво-творча діяльність Учень у ролі вчителя Взаємне навчання</p>
		<p><i>правильно інтонує</i> речення, різні за метою висловлювання та вираженням почуттів; <i>правильно буде і записує</i> розповідні, питальні, спонукальні, окличні і неокличні речення; <i>правильно інтонує і записує</i> речення зі звертанням; <i>використовує</i> форми кличного відмінка під час звертань; <i>визначає</i> в реченні головні (підмет і присудок) та другорядні (без поділу на види) члени речення; <i>виділяє</i> словосполучення в групі підмета і групі присудка; <i>встановлює</i> зв'язок між головним і залежним словом у словосполученні; <i>встановлює</i> граматичні зв'язки між словами в простому реченні за допомогою питань;</p>	<p>[3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1]</p>	<p>Речення (11 годин) Дослідження речень, різних за метою висловлювання, інтонацією, зі звертаннями. Визначення в реченні головних і другорядних членів. Встановлення зав'язків між словами в словосполученні і реченні. Побудова різних видів речень.</p>	

		будує різні види простих речень;	[3 МОВ 4.1]		
		<p>пояснює пряме і переносне значення слів;</p> <p>добирає до поданого слова 1-2 найуживаніші синоніми, антонім;</p> <p>користується навчальними словниками синонімів, антонімів;</p> <p>розпізнає найуживаніші багатозначні слова і пояснює їх різні значення;</p> <p>знаходить і пояснює роль синонімів, антонімів, багатозначних слів у тексті;</p> <p>доречно використовує у власних висловленнях слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова;</p>	<p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 2.5]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.2]</p>	<p>Слово. Значення слова (8 годин)</p> <p>Спостереження за лексичним значенням слова.</p> <p>Вживання у власному мовленні слів різних лексичних груп (слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова).</p>	
		<p>визначає і пояснює роль закінчення, основи, кореня, префікса, суфікса в слові;</p> <p>розрізняє спільнокореневі слова і форми того самого слова (з допомогою вчителя);</p> <p>правильно вимовляє слова з</p>	<p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p>	<p>Будова слова (27 годин)</p> <p>Дослідження будови слова.</p> <p>Розрізнення форм слова і споріднених слів.</p>	

		<p>апострофом, звуками [ґ], [дӂ] , [дз̆] , [дз̆'] , дзвінками приголосними звуками в кінці слова і складу перед глухим, ненаголошеними голосними [е], [и], подовженими приголосними звуками; <i>правильно наголошує</i> загальноживані слова; <i>пояснює</i>, що таке орфограма; <i>розпізнає</i> слова з орфограмами і перевіряє їх; <i>правильно записує</i> слова з ненаголошеними голосними [е], [и] в корені, які перевіряються наголосом; <i>користується</i> орфографічним словником для перевірки написання слів з ненаголошеними [е], [и], що не перевіряються наголосом; <i>правильно записує</i> слова з префіксами <i>роз-</i>, <i>без-</i>, <i>з-</i> (<i>с-</i>); <i>відтворює</i> напам'ять український алфавіт; <i>розташовує</i> 7-9 слів за алфавітом, орієнтуючись на першу і другу літери;</p>	<p>[3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1]</p>	<p>Дослідження фонетичних закономірностей української мови. Дотримання орфоепічних вимог у власному мовленні. Дослідження орфограм, пов'язаних з будовою слова. Застосування алфавіту. Користування навчальними словниками</p>	
--	--	---	---	--	--

		<i>користується</i> алфавітом під час роботи з навчальними словниками;	[3 МОВ 4.1]		
		<i>розпізнає</i> в тексті і <i>самотійно</i> добирає іменники, <i>ставить</i> до них питання; <i>розпізнає</i> іменники, які називають опредмечені дії, ознаки; <i>розрізняє</i> іменники – назви істот і неістот, <i>правильно ставить</i> до них питання; <i>розрізняє</i> власні і загальні іменники; <i>записує</i> власні іменники з великої букви; <i>визначає</i> рід іменників; <i>змінює</i> іменники за числами; <i>доречно вживає</i> іменники у власному мовленні;	[3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.2]	Частини мови (47 год.) Іменник (15 год.) Спостереження за номінативною функцією іменників у мовленні. Розрізнення назв істот і неістот, власних і загальних іменників. Визначення роду іменників. Змінювання іменників за числами. Вживання іменників у власних висловленнях.	

		<p><i>розпізнає</i> прикметники в тексті; <i>пояснює</i> роль прикметників у мовленні; <i>будує</i> словосполучення прикметників з іменниками, <i>встановлює</i> між ними граматичний зв'язок за допомогою питань; <i>змінює</i> прикметники за родами і числами у сполученні з іменниками; <i>розпізнає</i> граматичну форму прикметника за родовим закінченням, поставленим питанням, за іменником, з яким він зв'язаний; <i>вживає</i> прикметники у власних висловленнях з метою їх вираження;</p> <p><i>розпізнає</i> серед слів числівники, які відповідають на питання <i>скільки?</i>; <i>правильно вимовляє, наголошує і записує</i> числівники, які використовуються для запису дати в зошиті;</p>	<p>[3 МОВ 4.1] [3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.2]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p>	<p>Прикметник (14 год.) Дослідження ролі прикметників у мовленні. Встановлення зв'язку прикметників з іменниками. Змінювання прикметників за родами і числами. Використання прикметників у власному мовленні.</p> <p>Числівник (5 год.) Засвоєння правильної вимови і правопису</p>	
--	--	---	--	--	--

	<p><i>правильно читає</i> числові вирази;</p> <p><i>розпізнає</i> дієслова в тексті, ставить до них питання;</p> <p><i>розрізняє</i> часові форми дієслів;</p> <p><i>змінює</i> дієслова за часами;</p> <p><i>правильно записує</i> <i>не</i> з дієсловами;</p> <p><i>добирає</i> дієслова-синоніми, антоніми, з прямим і переносним значеннями і <i>доречно вживає</i> їх у власних висловленнях;</p>	<p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.1]</p> <p>[3 МОВ 4.2]</p>	<p>найуживаніших числівників.</p> <p>Дієслово (13 год.) Дослідження ролі дієслів у мовленні. Змінювання дієслів за часами. Правопис <i>не</i> з дієсловами. Вживання дієслів у власному мовленні.</p>	
--	--	--	--	--

Протягом року

Змістова лінія «Взаємодіємо усно»

уважно слухає репліки співрозмовника, уточнює почуте в діалозі з огляду на ситуацію спілкування; сприймає уважно монологічне висловлення з конкретною метою; розуміє й адекватно виконує навчальні дії відповідно до прослуханої інструкції, настанови вчителя; передає зміст почутого (послідовність подій у розповіді, перелік ознак в описі, наведені аргументи в міркуванні); добирає заголовки до частин прослуханого тексту; визначає тему і мету усного повідомлення; вибирає інформацію з почутого з певною метою, використовує її для створення власних висловлень; визначає позицію мовця, погоджується з нею або заперечує; висловлює власні думки з приводу почутого, аргументує їх, спираючись на власний досвід;

вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими життєвими ситуаціями;
аргументує свої думки під час розмови;
виявляє доброзичливе ставлення до думок інших;
дотримується етичних норм спілкування, правил етикету;
вживає у процесі спілкування правильні форми звертань, слів, що виражають прохання, пропозицію, побажання, вибачення;
формулює розгорнуту відповідь на поставлене запитання;
доводить аргументовано свою думку;
будує усне зв'язне висловлення (розповідь, опис, міркування) за малюнком, ситуацією з опорою на допоміжні матеріали (частиною тексту, планом, опорними словами, словосполученнями);
бере участь у створенні есе під керівництвом учителя;
використовує виражальні засоби мови; висловлює власну думку про предмети, явища, події

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» (17 годин – уроки розвитку зв'язного мовлення)

дотримується загальних правил письма;
дотримується пропорційної висоти, ширини, нахилу великих і малих букв та пунктуаційних знаків (! ?) у зошиті в одну лінійку;
нарощує швидкість письма, безвідривно поєднуючи елементи букв та букви між собою;
прискорює письмо в міру своїх психофізіологічних можливостей, не спотворюючи форми букв та їх поєднань;
пише розбірливо;
оформлює охайно письмову роботу в зошиті в одну лінію;
дотримується абзаців, полів зошита;
записує слова в колонку;
обирає для оформлення повідомлення відповідний шрифт, розмір і колір букв тощо;
створює письмове висловлення (розповідь, опис) на добре відому й цікаву тему, на основі вражень від прочитаного твору, переглянутого фільму, ситуації з життя;
висловлює своє ставлення до того, про що пише;
складає і записує художні і науково-популярні описи за поданим зразком, використовуючи інформацію з різних джерел;

будує текст-міркування за зразком та поданим початком;
письмово переказує текст розповідного змісту;
використовує у власних текстах виражальні засоби мови;
оформлює власне висловлення так, щоб воно було грамотним (у межах вивченого) і зрозумілим;
знаходить і акуратно виправляє у власному тексті помилки (графічні, орфографічні, граматичні, лексичні і стилістичні),
орієнтуючись на пам'ятку, підготовлену вчителем;
обговорює письмові роботи (власні й однокласників) у парі, невеликій групі, визначає позитивні характеристики

Змістова лінія «Досліджуємо медіа»

сприймає доступні медіатексти;
визначає мету простих медіаповідомлень;
інтерпретує медіаповідомлення на основі власного досвіду;
виділяє цікаву для себе інформацію;
намагається виявити приховану інформацію в медіапродуктах;
пояснює свою реакцію на медіаповідомлення (як буде реагувати у відповідь);
створює прості медіапродукти (листівка, запрошення, sms-повідомлення, фотоколаж, книжечка тощо);
пояснює, кому і для чого призначені створені ним медіапродукти